

A terület jelenleg műveletlen, ezért a lelőhely kiterjedését terepbejárással nem lehet elhatárolni. Várhatóak azonban további építkezések, amelyek újabb információkat adhatnak a lelőhelyről.

KÖVÁRI KLÁRA

398. Váchartyán, Kossuth utca 21–25.

(MRT 9. k. 34/32. sz. lh.)

(Pest megye) B, Sza

Lakossági bejelentés nyomán október 26-án helyszíni szemlét tartottam a Kossuth u. 23. sz. alatti telken (hrs.: 805), ahol kiásták az épülő ház alapárkait. A következőket tapasztaltam.

A 40 cm széles, 70–80 cm mély árkokban a humusz helyenként kissé szürkés, paticszemcsés volt; ez alatt a barna homokban azonban beásás nem látszott. A kidobott földben késő bronzkori és római kori cserepeket (kézzel formált szarmata vagy kvád cserepek), egy agancsból készített véső vagy kapa töredékét, pár állatcsontot és egy kagylót találtam.

A szomszédos 21. számú ház kertjében a felszínről pár késő bronzkori cserepet gyűjtöttem.

A másik szomszédnál, a 25. sz. alatt épülő új ház alagsora sajnos már vissza volt töltve, illetve körben bebetonozták az alapárkot. Erről az építkezésről a múzeumot nem értesítették. Az utca felőli, ÉK-i oldal metszetében (mélysége a felszíntől a betonozott részig 150–155 cm), az É-i sarokban a humusz alatt kb. 320 cm hosszú, a sárga homokba ásott, paticscsempés beásás foltja mutatkozott, amely a betonozás alá húzódik. Pár késő bronzkori cserepet és állatcsontot sikerült kiszednem belőle. A beton-keménységűre száradt talaj miatt megnyesni nem lehetett.

A 21–23. sz. házzal szemben levő, Kossuth u. 34. sz. telek tulajdonosa elmondta, hogy kb. 20 éve a háza mögötti pince ásásakor kb. 1,50 m mélyen fekete földben kis agyag korsó kb. felét találta. Az edény elkallódott.

A felsorolt leletek a váchartyáni 32. sz. lelőhely eddig ismert ÉNy-i szélét jelzik (a lelőhely itt a beépített rész alá húzódik).

KÖVÁRI KLÁRA

399. Vácrátót, Ady E. utca 44.

(Pest megye) B

Az építettő bejelentése nyomán 2000. szeptember 20-án helyszíni szemlét tartottam a 230/1 hrsz. alatt épülő családi ház kiásott alapárkainál.

A 40 cm széles, 70 cm mély árkokban a humusz alatt sötét, kissé agyagos homok látszott. A föld homogén, patics-faszén nincs benne, az árkok falában beásás nem mutatkozott. Ugyanakkor a kidobott földben kevés bronzkori oldaltöredéket találtam.

A leletek a vácrátóti 28. sz. lelőhely (MRT 13/2. k. 35/28. sz. lh.) ÉK-i irányú kiterjedését jelzik.

KÖVÁRI KLÁRA

400. Vácszentlászló, Harminc-hányás

(Pest megye) Sza

2000. július 30-án az isaszegi múzeumon keresztül bejelentés érkezett a váci Tragor Ignác Múzeumba arról, hogy a valkói erdőben lévő szarmata halomsíros temető egyik kurgánját kincskeresők bolygatták meg.

Július 31-én Kővári Klára és dr. Tettamanti Sarolta váci régészekkel kimentünk a helyszínre a bejelentővel, aki előző nap kirándulás során akadt rá a rablóásatásra, a kutatóárokban megtalálta a kincskereső kisszerszámait, valamint egy zacskóban néhány emberi csigolyát és bordát. A mintegy 2,5 m hosszú, 0,5 m széles, 3 m mély kutatóárok viszonylag kis szakaszon átvágta a sírt. A sírgödörben in situ kövek látszottak, metszetében pedig korábbi rablógödör foltja volt megfigyelhető. A kincskereső egy kidőlt fa törzsével és ágakkal fedte be a gödört.

A lelőhely régóta ismert Vácszentlászló, Harminc-hányás néven. A 60-as években Salamon Ágnes végzett itt leletmentést (a közlésben tévesen Gödöllőként szerepel), a lelőhely MRT topográfiai száma 60/8. 1955-ben Nováki Gyula geodéziai felmérést készített a temetőről, amelynek 74 halma volt térképen rögzíthető. A kincskereső által bolygatott kurgán a felmérésen a 29. számot viseli.

A rendőrségen augusztus 1-jén feljelentést tettünk. Augusztus 2-án a gödöllői rendőrkapitányság munkatársa kiszállt a helyszínre, terepszemlét tartott és a kincskereső szerszámait lefoglalta.

A bolygatás sürgős leletmentést tett szükségessé: a további rombolást megakadályozandó és a még megismerhető információk megszerzésére. A leletmentést a Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága finanszírozta.

Az augusztus 3–14. között lezajlott leletmentés során a kincskereső árkát kiegészítve átvágtuk a sírhalmot egy megközelítőleg É-D-i irányú kutatóárokmal. Ennek eredményeként a metszetben megfigyelhető volt, hogy a halmot alapvetően sárgásbarna agyagos talajból hordták fel egy alul, az altalajon szabályosan elterített(?) rozsdabarna, sárgásbarna beszüremlésekkel tarkított, kb. 20–30 cm vastag földrétegre. Ez utóbbit vágta át a sírgödör, illetve az azt bolygató korabeli(?), de mindenesetre régészeti korú rablógödör.

A sírgödör bolygatatlan részének betöltése kevert sárga, míg a rablógödör kevert barna és kevert szürke rétegekkel töltődött fel. A sír bolygatatlan Ny-i szélén mintegy 60 cm vastagon és 90 cm szélességben feküdtek a sírgödört valaha kitöltő kövek, amelyek rétegei között a sír betöltésével megegyező jellegű kevert sárga rétegeket találtunk. A sír K-i részének bolygatatlan területén szintén találtunk köveket, amelyekkel a gödör oldalát bélelték ki. Számos követ rendszertelen elhelyezkedésben, megdőlvé vagy függőlegesen találtunk a sírgödör alján. Ezek feltehetően másodlagos helyzetben voltak.

A sír tájolása DDK-ÉÉNy, 329–149°. Abszolút mélysége a halom legmagasabb pontjáról 2,9 m. Hossza: 340 cm, sz.: 2,4–2,5 m.

A sír betöltésében, főként a kövek alatt szerves fekete, réteges szerves anyag maradványait, a koporsóból

megmaradt fadarabokat, néhány bronzszöveget, különböző bronztárgyak töredékeit (ládikaveretek?), valamint egy Domitianus ezüstdénárt találtunk. Ez alapján a sírt az I. század után kell kelteznünk.

A kutatóárok D-i végében előkerült a sírt kerítő nyitott árok egyik vége.

KULCSÁR VALÉRIA

401. Végegyháza határa

(Békés megye) B, Sza, A, Á, Kk

Az egykori Maros-ág, a Battonyától Békéssámsonig húzódó Száraz-ér rehabilitációs munkáira 2000-ben került sor. A megyei múzeumi szervezet erejéhez és idejéhez mérten figyelemmel kísérte a munkálatokat és terepbejárásokkal igyekezett tisztázni az érpart településtörténetét.

Végegyháza határában a Faluvégi-dűlőben, a Kertészterületén és a Zsibrik-dombon kettő-kettő lelőhelyet regisztráltunk (33–38. sz.). Ezek a területek bronzkori, szarmata, avar, Árpád-kori és késő középkori kerámiaanyagot gyűjtöttünk.

Munkatársak: Liska András, Medgyesi Pál.

GYUCHA ATTILA

402. Veresegyház, Göbolyös

(Pest megye) Á

2000 júliusában Fót és Veresegyház között a Veresegyházon épülő iparterülethez vezető, 8 km hosszú gázvezeték árkanak ásását kezdték meg. A nyomvonal érinti a topográfiai terepbejárások alapján ismert 37/15. számú lelőhelyet (MRT 13/2. k.). Annak DK-i végén a gázárok fent bemélyített, szabálytalan, trapéz alakú épületet vágtak át. Oldalának méretei 2,7×2,8×4,1×3,1 m. Padlója nincs, az alja inkább keményre lejár. Itt középtájon, egyvonalban nagyobb kövek, a kövek alatt pedig két oszlophely volt (a feltételezhető harmadik oszlophelyet a gázárokkal semmisítették meg). Az építmény betöltésében kevés Árpád-kori cserepet, pár állatcsontot és egy vassalakot találtunk. Maga a betöltés barna homok kevés faszénmorzsával, valamint 1-2 tapasztás-darabkával és egy picike paticsdarabbal. A háztól K-re, a gázárok D-i falában rajzolódott ki a 2. számú objektum (ház?, gödör?), amelyre azonban az árok partján felhalmozott föld miatt nem lehetett rábontani, és megnyesni is életveszélyes lett volna. Ezért rendeltetését nem tudtuk tisztázni, mindenesetre a betöltésből sikerült néhány Árpád-kori cserepet kiszedni.

A leletek a Tragor Ignác Múzeumba kerültek.

KÓVÁRI KLÁRA

403. Veresegyház, Ipari Park (Nyugati Iparterület)

(Pest megye) B, LT

Veresegyház külterületének Ny-i részén, a Kis-réti-dűlőben ipari park létrehozását tervezik. A területen a régészeti topográfia terepbejárásai nyomán két lelőhely ismert: a 37/

19. sz. és a 37/32. sz. lelőhely (MRT 9. köt.). A 2000 áprilisában elvégzett megelőző feltárás során kiderült, hogy mindkét lelőhely erősen lepusztult. A 32. sz. lelőhelyen objektum egyáltalán nem került elő, csupán néhány szórványos bronzkori és egy kelta cserepet találtunk. A 19. sz. lelőhelyen 4 gödröt sikerült feltárni, az itt húzott kutatóárkok nagy része azonban üres volt. A gödrökből késő bronzkori cserepek (urnamezős kultúra korai szakasza) kerültek elő.

A leletek a Tragor Ignác Múzeumba kerültek.

KÓVÁRI KLÁRA

404. Verőce, Árpád utca 28.

(Pest megye) U

2000. október 24-én helyszíni szemlét tartottam Verőcén a fent megjelölt telken, ahol lengyeli kultúras cserepek és állatcsontok kerültek elő 2000 tavaszán. A ház Ny-i oldala, amely a Dunához levezető, névtelen kis közre néz, tavasszal megroggyant, életveszélyessé vált (valószínűleg a pince állapota miatt), ezért ki kellett dúcolni. E munka közben a ház előtti támfalat elbontották, s a támfal alatti sávban a földet megkotorták. Ebből a földből származtak a beszolgáltatott leletek. A helyszíneléskor a metszetben a megroggyant házrésznel az épület alatt, a mai felszíntől számított kb. 140–210 cm közt egy szürke színű réteget sikerült megfigyelni, amelyben sok cserep és állatcsont van. Sajnos, az életveszély miatt nem lehetett közelelről megvizsgálni, megnyesni, vagy a leleteket belőle kiszedni.

A telek a Topográfiában (MRT 9. k.) 20/24. számon szereplő lelőhelyhez tartozik. A szomszédos, Árpád u. 26. sz. telken került elő 1982-ben a lengyeli kultúra két csontvázas sírja.

KÓVÁRI KLÁRA

405. Verőce, Bereg utca 6.

(Pest megye) U, B, N

A 6987-es helyrajzi számú telken a tulajdonosok gazdasági épületet (faházat) és szennyvíztárolót építettek. Az építési engedély előírása szerint értesíteniük kellett volna a múzeumot a földmunkák megkezdéséről, azonban ezt elmulasztották.

Lakossági leletbejelentés nyomán a helyszínelést 2000. október 24-én végeztem el. A 2,10×2,30 m nagyságú, 180 cm mély szennyvíztároló oldalaiban 70 cm vastag, sok cserepet és állatcsontot tartalmazó humuszt láttam. A humusz alatt világos (szinte fehérre száradt), löszös, a talajvizsgálat szerint pici agyagot is tartalmazó homok van. Ebbe nyúlik bele a tároló K-i oldalában egy érdekes alakú oszlophely (?). A hossza 104 cm, fent 70 cm széles, az alja felé összeszűkül, kihegyesedik. A betöltése szürkésbarna, humuszos; 2 db kicsi újkőkori cserepet szedtem ki belőle. Más beásás nem látható. A tulajdonos átadta azokat a cserepeket, amelyeket a telken felállított faház alapjának kiásásakor, illetve a szennyvíztároló és az ahhoz vezető árok ásásakor találtak. A cserepek túlnyomó többsége újkőkori, sok a körömcspéses töredék;